

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Фебруар 2022.

Београд, март 2022.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	4
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Инфлациона очекивања представника финансијског сектора за годину дана унапред, према резултатима анкете агенције Ипсос из фебруара, износе 4,5%, чиме настављају вишемесечно кретање у интервалу од 4,0% до 4,5%.

Очекивана инфлација привредника за годину дана унапред износи 7,5% и повећана је у односу на ниво од 6,0%, забележен у децембарској и јануарској анкети. Пораст очекивања могао би се довести у везу с вишом очекиваном инфлацијом предузећа из области енергетике и прехранбене индустрије, што су сектори који су најизложенији поремећајима и растућој неизвесности на глобалним тржиштима.

Уобичајено виша у односу на очекивања осталих сектора, краткорочна очекивања становништва у фебруару износе 15,0%, што представља пораст у односу на јануар (10,0%). Распон кретања индекса перципиране и индекса очекиване инфлације још увек нам указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.

Средњорочна инфлациона очекивања су код испитаника свих институционалних сектора остала непромењена у односу на јануар и стабилна су у распону између 3,0% и 3,5% за представнике финансијског сектора, односно 4,5% и 5,0% за представнике привреде, док су очекивања становништва остала на нивоу од 10,0%.

Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора и привреде остала су стабилна и нижа од краткорочних очекивања. Ово би могло да укаже на то да актуелну вишу инфлацију представници финансијског сектора и привреде перципирају као привремену, што је оцена и Народне банке Србије, као и већине водећих централних банака у свету.

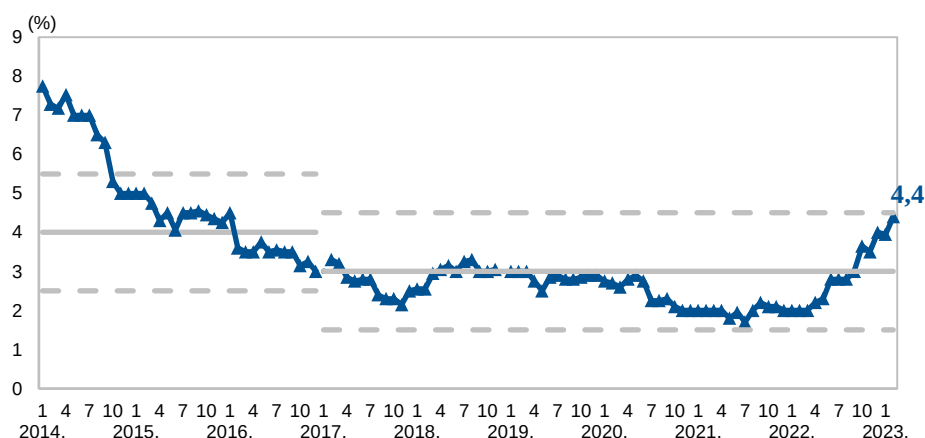
Усидреност средњорочних инфлационих очекивања је, између осталог, и резултат стабилности девизног курса и представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима фебруарске анкете агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора нешто су виша у односу јануар и износе 4,5% (4,2% у јануару). Од октобра 2021. године, инфлациона очекивања представника финансијског сектора крећу се у распону од 4,0% до 4,5%.

Фебруарска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ наставила је да се креће у границама циља Народне банке Србије и износила је 4,4%.

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

Када је реч о средњорочним очекивањима представника финансијског сектора, она за две године унапред износе 3,5% (непромењено у односу на јануар), док су за три године унапред непромењена на централној вредности циља Народне банке Србије (3,0%) још од јуна 2021. Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора се од увођења овог питања у анкету (март 2014. године) крећу у границама циља.

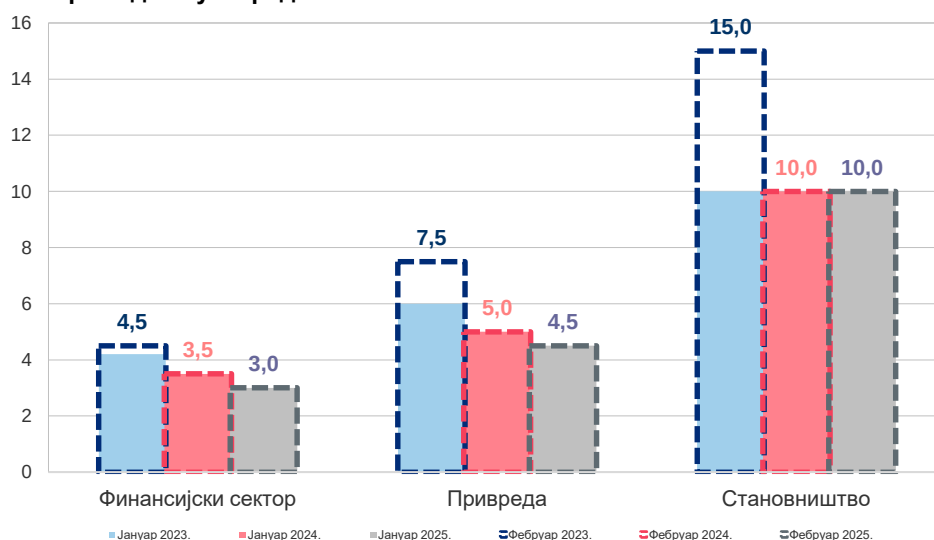
Стабилно кретање средњорочних инфлационих очекивања представника финансијског сектора у условима растуће текуће инфлације указује на то да они карактер тренутних инфлаторних притисака оцењују као привремен.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенција Ипсос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања привреде

Очекивана инфлација представника привреде за годину дана унапред у фебруарској анкети порасла је и сада се налази на нивоу од 7,5% (децембар–јануар 6,0%). Пораст очекивања могао би да се припише већем степену неизвесности и поремећајима на глобалним тржиштима, с којима се најизраженије суочавају предузећа која послују у секторима енергетике и прехранбене индустрије.

Графикон 2. Очекивана међугодишња инфлација за једну, две и три године унапред

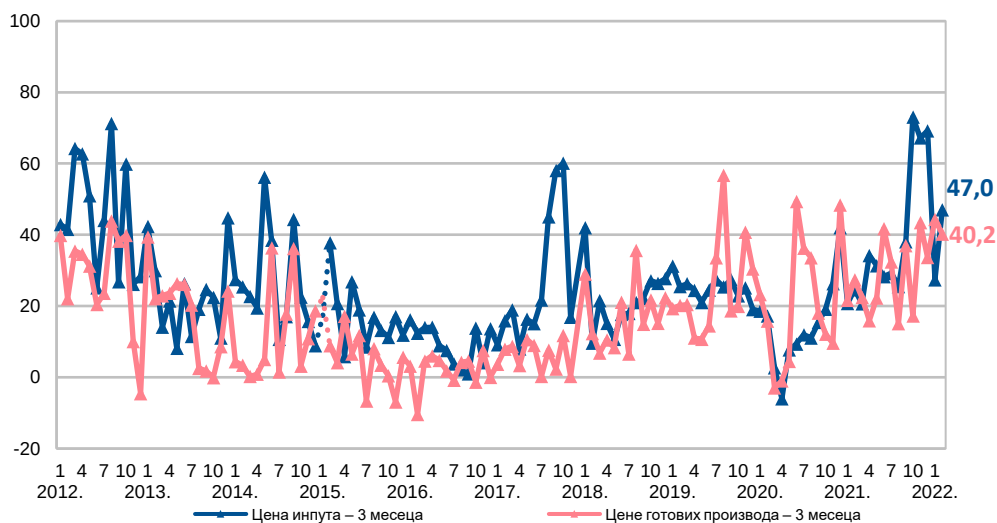

Извор: Ипсос.

Фебруарска анкета бележи раст учешћа привредника који очекују раст цена инпута у својој производњи у наредна три месеца (са око 30,0% на близу 50,0%), али је то ниже од просечне вредности из Т4 2021. Слично томе, када је реч о очекиваном кретању цена сопствених готових производа/услуга за период од три месеца унапред, порастао је удео испитаника који очекују раст цена, са 25% у јануару на око 40% у фебруару.

Када је реч о оцени пословних услова у претходна три месеца и очекивањима за наредних 12 месеци, након привременог пораста оптимизма у јануару, фебруарска анкета, у условима растуће неизвесности, бележи сличне вредности као у Т4 2021.

Графикон 3. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

Инфлациона очекивања становништва

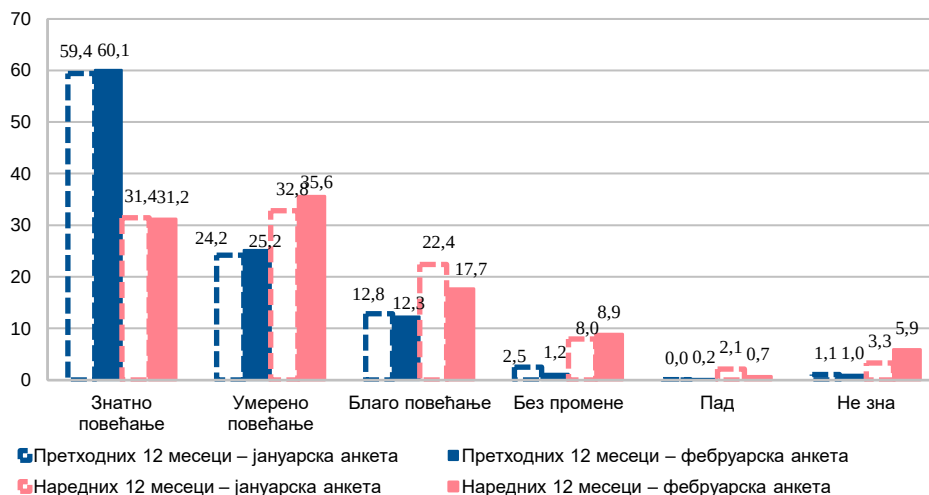
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Краткорочна инфлациона очекивања становништва повећана су у односу на јануарску анкету и износе 15,0%, док су средњорочна очекивања остала стабилна на нивоу од 10,0%.

И даље највећи део анкетираниог становништва (преко 50%) сматра да ће се цене у наредној години дана умерено или благо повећати.

Индекси перципиране и очекиване инфлације у фебруару били су благо виши у односу на јануар. Учешће испитаника који сматрају да су у претходних 12 месеци цене знатно порасле износи око 60%, док, с друге стране, око 30% испитаника очекује знатан раст у наредној години дана.

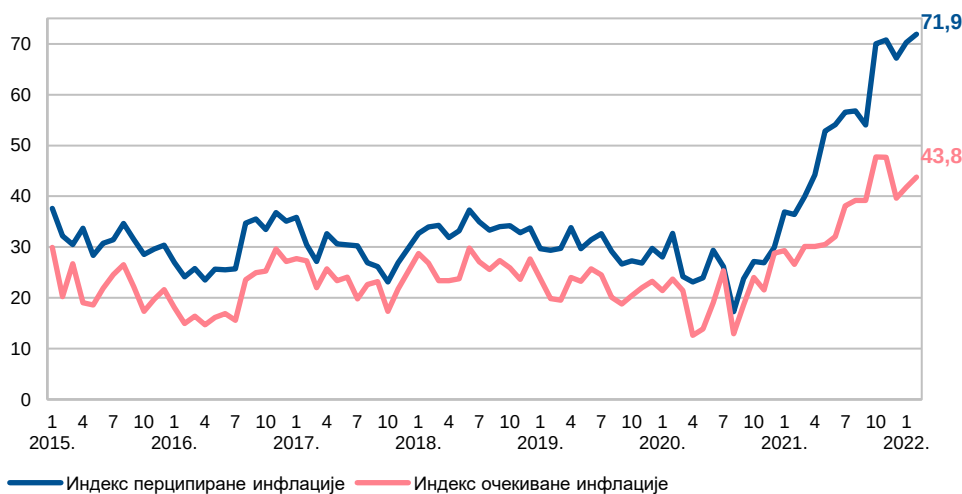
Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Извор: Ипсос.

Распон кретања индекса перципиране и очекиване инфлације указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана. Овакво кретање имплицира да део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних 12

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

месеци не очекује наставак раста у наредних 12 месеци, што указује на то да и сектор становништва оцењује текући раст инфлације као привремен.²

То такође указује и на предвидиво и стабилно економско окружење и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016.
(https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/publikacije/ioi/izvestaji/ioi_02_2016.pdf).